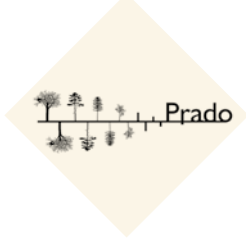

AVVEN TURAS

9+
laika.be
pradoruminante.pt

AVENTURAS

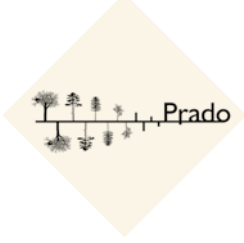
Je staat voor een gigantische muur. Wat er aan de overzijde is, weet niemand. Er hangt een bord: toegang verboden voor iedereen die niet voortdurend verwonderd is.

Stel dat je per ongeluk op de Scherpgetande Stenen trapt. Een Gevleugelde Grammofoon biedt je een rit aan. Je loopt de Naakte Waarheid tegen het lijf. In een Smoorhete Woestijn moet je een vinger afgeven in ruil voor een slok... Wat doe je dan?

Aventuras is een interactieve carroussel waarbij de deelnemers telkens weer voor uitdagende keuzes staan. Een reis doorheen bizarre werelden waarbij je moed danig op de proef wordt gesteld. Een ontmoeting met ongreepbare wezens die je aansporen om door te zetten.

Laika en Prado - Associação Cultural slaan de handen in elkaar en maken een mobiele en zintuiglijke installatie, geïnspireerd door de fantastische beelden en teksten uit Aventuras de João sem Medo van de Portugese auteur José Gomes Ferreira.

CONCEPT & REGIE	Peter De Bie Patrícia Portela
TEKST	Patrícia Portela
SPEL	Mirthe Duquesnoy Célia Fechas Sara Sampelayo
SCENOGRAFIE	Peter De Bie
MUZIEK	Miguel Abras
KOSTUUMS	Leentje Kerremans
DRAMATURGIE	Mieke Versyp
LICHTONTWERP	Thomas Stevens
GELUID	Tom van den Brande
PRODUCTIE	Pieter Smet Helena Verbeeck
TECHNIEK	Rik Van Gysegem Anton Van Haver

inleiding

AVENTURAS

Beste leerkracht,

Binnenkort komt u met uw leerlingen kijken naar Aventuras, een voorstelling van Laika en Prado - Associação Cultural, naar de roman Aventuras de João Sem Medo van de Portugese auteur José Gomes Ferreira. Het verhaal is bewerkt door auteur/regisseur Patrícia Portela.

Om met uw leerlingen aan de slag te gaan rond dit theaterbezoek, stelde Laika deze bundel samen. De inleidende tekst geeft u als leerkracht meer inzicht in de wereld van de voorstelling. Daarna vindt u tips en opdrachten voor de leerlingen ter verwerking van de voorstelling. Aventuras is een beleving vol met verrassingen. Inhoudelijk hoeft u niets vooraf te vertellen aan de kinderen.

U mag hen er wel op voorbereiden dat Aventuras geen 'klassieke' theatervoorstelling is. De publieksofstelling is heel bijzonder; de toeschouwers kijken niet vanuit de zaal naar het toneel, maar nemen actief deel aan een parcours. De leerlingen worden uitgedaagd om dingen te proeven, instructies te volgen en in interactie te gaan met verschillende personages. De doe-opdrachten zullen heel concreet zijn, zodat de leerlingen perfect weten wat er van hen verwacht wordt. Aventuras nodigt de leerlingen uit om te participeren. De verleiding is groot om dit met veel enthousiasme te doen. In Aventuras worden veel verhalen verteld en instructies gegeven die je moet volgen. Vraag aan uw leerlingen om met aandacht te luisteren.

De informatie in deze map dient als hulpmiddel. Het is een inspiratiebron. Mocht u nog vragen hebben, dan kan u mailen naar info@laika.be. We horen graag de reacties van de leerlingen op de voorstelling; deze kunnen naar hetzelfde adres worden gemaild of op onze site of sociale media gezet worden.

Hartelijke groet,
Laika

VOLG LAIKA ONLINE:

[Website Laika](#)

[Facebook Laika](#)

[Instagram Laika](#)

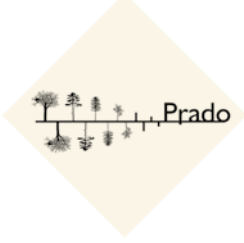
[Vimeo Laika](#)

VOLG PRADO ONLINE:

[Website Prado](#)

[Facebook Prado](#)

[Instagram Prado](#)

over de voorstelling

AVENTURAS

Het idee voor deze performance komt van de Portugese artieste Patricia Portela, die Laika al jaren kent en er eerder al een voorstelling maakte (Odilia, 2008).

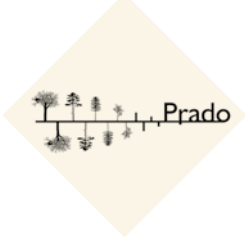
Zij liet Peter De Bie, één van de makers van Laika, kennismaken met een Portugese literaire klassieker: Aventuras de João Sem Medo of De Avonturen van Jan Zonder Vrees van auteur José Gomes Ferreira (°1900, Porto).

Het hoofdpersonage is niet te verwarren met zijn Vlaamse naamgenoot. Terwijl 'onze' Jan Zonder Vrees schatplichtig is aan een historisch figuur, is de Portugese Jan een puur fictief personage. Het verhaal is wel ingegeven door de toenmalige politieke situatie in Portugal. Ferreira schreef het ten tijde van het regime van de dictator Salazar, die in 1932 aan de macht kwam. Salazars beleid was zeer conservatief, en stortte Portugal in armoede. Mensen waren bang, voorzichtig en als de dood om buiten de lijnen van het regime te kleuren. Ferreira's antwoord hierop was dit satirische verhaal, geschreven als een 26-delig feuilleton, waarin Jan lak heeft aan deze mentaliteit en zijn volk op de korrel neemt. Het verhaal is nog steeds erg populair in Portugal, bij jong en oud. In het Portugese onderwijs is het verplichte literatuur.

Jan Zonder Vrees leeft in een dorp waarin iedereen iedere dag huilt en klaagt. Het wordt begrensd door een hoge muur waarachter het Witte Woud ligt, waar het - zo zegt men - levensgevaarlijk is. Niemand durft erheen te gaan, behalve Jan. Om uit deze trieste, inerte wereld te ontsnappen, springt hij over de muur tegen de waarschuwingen van zijn dorpsgenoten in. Het trotseren van dat vermeende gevaar is voor hem een betere optie dan te blijven. Zo komt hij in verschillende werelden terecht waarin hij de meest bizarre, vaak angstaanjagende en bedreigende wezens ontmoet...

Aventuras de João Sem Medo gaat over het overwinnen van angst, maar vooral over moed. De moed om vooruit te gaan, om dingen te veranderen, om zelf iemand anders te worden. De moed als tegengif tegen onverschilligheid, inertie en fatalisme.

Laika en het Portugese Prado - Associação Cultural werken samen om dit tijdloze verhaal theatraal vorm te geven. Patrícia Portela selecteerde een aantal personages en verhaallijnen uit de schier eindeloze figuren en gebeurtenissen die dit verhaal rijk is. Dit alles inspireerde tot een aantal nieuwe en even fantastische

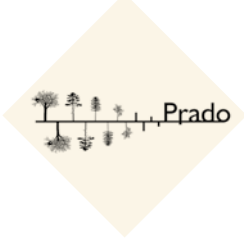

over de voorstelling

AVENTURAS

personages die de toeschouwer ontmoet tijdens een 'tocht' doorheen een installatie van Peter De Bie. Het is ook Peter, zintuiglijk maker bij Laika, die de toeschouwers op deze tocht verrast met smaken en geuren. Een tocht waarin de sfeer wordt gezet door de muziek en de soundscapes van Miguel Abras.

Aventuras is geen klassieke zaalvoorstelling. Het is een parcours dat je leidt naar verschillende werelden waarin personages aan het woord zijn die de toeschouwers actief betrekken bij hun verhaal. Wat ze vertellen staat los van elkaar - de rode draad is evenwel de confrontatie met jezelf. Met je angsten en dromen, gedachten en emoties. De ondertoon is filosofisch; de taal poëtisch. De avonturen die je beleeft spelen zich in de eerste plaats binnenin jezelf af. 'De verbeelding is als een spier die je moet oefenen': dit is het motto van de auteur Ferreira en ook van de voorstelling. Aventuras is een ode aan de fantasie en de verwondering, die je kan koesteren en voeden, je hele leven lang.

naverwerking

AVENTURAS

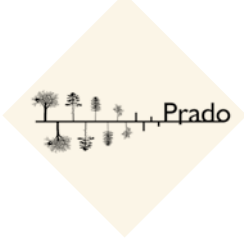
Begin na de voorstelling met een open groepsgesprek om te zien wat de leerlingen hebben opgepikt. U kan kiezen uit onderstaande vragen.

TIP: maak de leerlingen duidelijk dat geen enkel antwoord fout is.

De vragen:

- Wat heb je gezien?
- Als je één ding mag benoemen dat je is bijgebleven uit de voorstelling, wat is het?
- In één woord: hoe klonk de voorstelling? Hoe smaakte de voorstelling?
- Hoe voelde je je bij de voorstelling? Was je bang? Vond je het spannend? Had je zin om er langer te blijven of wilde je snel weg?
- Welke kleuren heb je onthouden?
- Hoe voelde jij je toen je voor de muur stond?
- Wie was jij: Bangerik Jan of Jan Zonder Vrees? Was jij dit nog steeds ná de voorstelling?
- Ben je altijd Bangerik Jan of zijn er momenten waarbij Jan Zonder Vrees opdaagt? Welke momenten zijn dit? (Deze vraag kan ook andersom gevraagd worden.)
- Welke weg heb je gekozen, de 'happy way' of de 'unhappy way'? Waarom?
- Welk verhaal heb je onthouden?
- In welke kamer zou je willen blijven?
- Met welk personage zou je eens willen praten of wie wil je beter leren kennen en waarom?
- Als je een pijnbriefje hebt voor Mevrouw Pijn, welke pijn zou je voor altijd nemen?
- Aan het einde van de voorstelling mocht je alles wensen, maar voor 5 seconden. Wat zou jij willen wensen voor 5 seconden?

Hierna kan u via een aantal **opdrachten** dieper ingaan op de inhoud.

opdracht

AVENTURAS

1. Sneeuwballengevecht

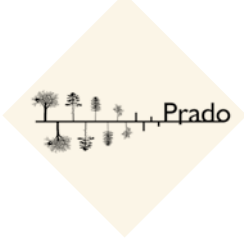
Wanneer Jan Zonder Vrees op avontuur gaat, maakt hij kennis met verschillende personages die moeilijke situaties meemaken. Mevrouw Pijn heeft de pijnlijkste job ooit en Miss Puinhoop leeft in een omgekeerde wereld. Zelfs Jan Zonder Vrees staat constant voor moeilijke keuzes. Springt hij over de muur of blijft hij staan? Zal hij honger lijden of geeft hij een lichaamsdeel af?

Voor deze opdracht is een beetje voorbereiding nodig. De leerkracht schrijft onderstaande vragen op een aantal vellen papier (hetzelfde aantal als het aantal leerlingen). Het is belangrijk dat er maar één vraag op elk vel papier staat. U kan kiezen uit onderstaande vragen. Daarna maakt u propjes van de vellen papier met de vragen op en steekt deze in een bak of doos.

De vragen:

- Als je pijn hebt van de honger of dorst, welk lichaamsdeel wil je dan inruilen voor iets lekkers?
- Met wie zou je van leven willen ruilen?
- Hoe denk je dat de man zonder hoofd zijn hoofd is kwijtgespeeld?
- Wat zou je graag doen dat je nooit eerder durfde doen omdat het niet mocht?
- “Ik zou nooit willen wonen in een wereld die ...”

Voor de uitvoering van de opdracht hebben alle leerlingen een pen bij de hand. De leerkracht gooit de vragen in de lucht. De leerlingen rapen het dichtstbijzijnde propje op en schrijven een antwoord onder de vraag. Dan maken ze weer een propje en gooien dit door het lokaal wanneer de leerkracht in de handen klapt. Dit herhaalt zich enkele keren. Daarna kunnen de antwoorden besproken worden.

opdracht

AVENTURAS

2. Breng de personages tot leven!

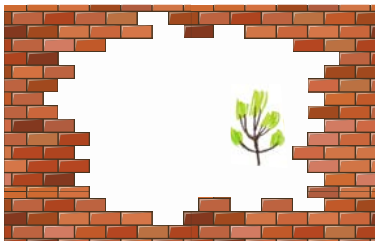
De muur is een belangrijk element in de wereld van Aventuras. Het is de scheiding tussen de wereld die we kennen en de wereld die we nog moeten ontdekken.

Jan Zonder Vrees maakt kennis met verschillende personages aan de andere kant van de muur. Sommigen kennen jullie al, zoals de Man Zonder Hoofd, de Bijtende Schoenen en Mevrouw Pijn, andere personages zijn een verrassing.

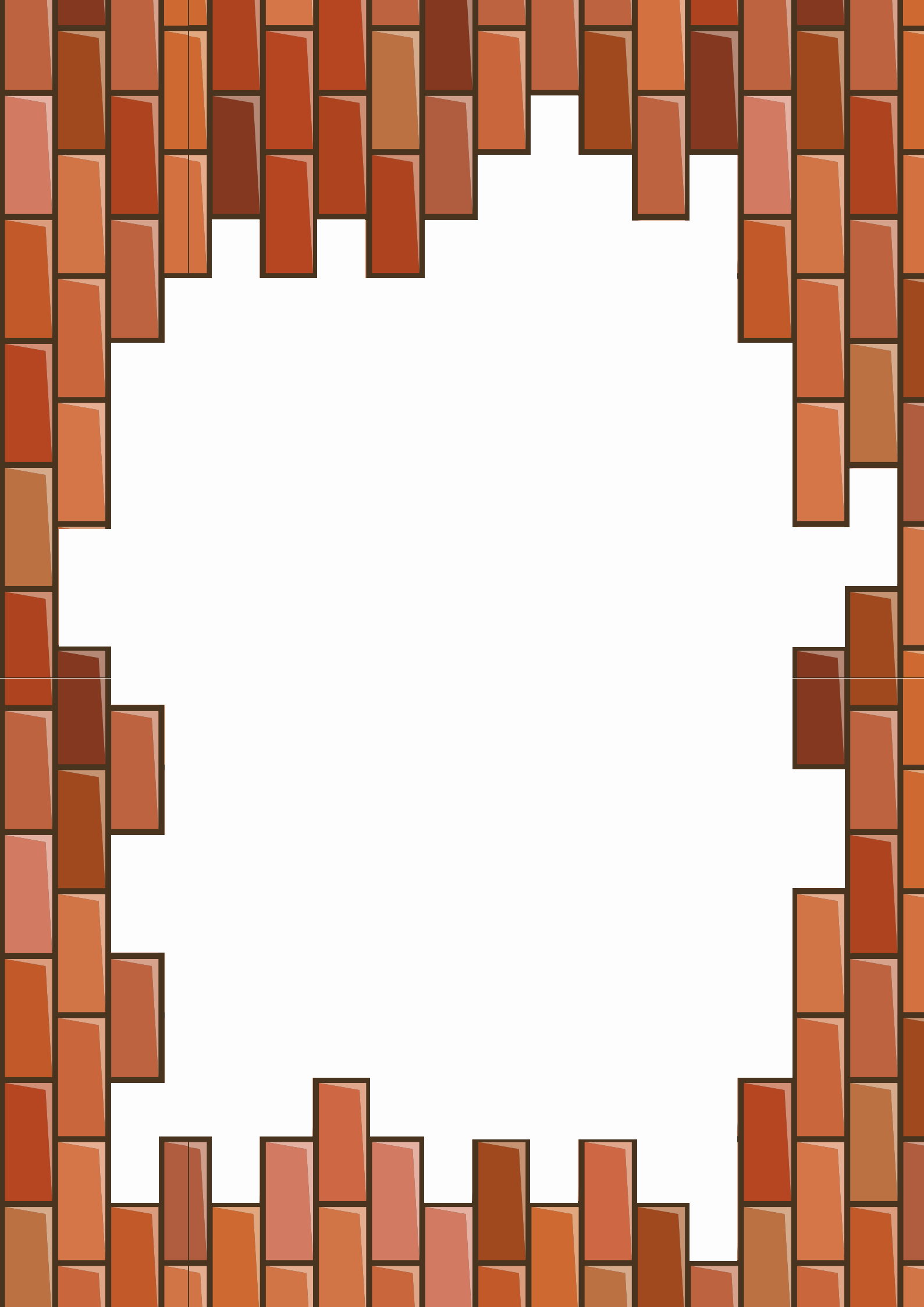
Vele figuren en situaties uit het oorspronkelijke verhaal zijn geschrappt tijdens het maken van de voorstelling, omdat het er te veel zijn.

Hieronder hebben we de figuren en plaatsen opgesomd die niet in de voorstelling werden opgenomen:

- De Weg van het Geluk
- De Tienarmige Boom
- Het Woedende Water
- De Knikkerboom
- De Boompersoon
- De Boom Kapper
- Het Meisje met Haar als Honing
- Het Paleis op de Kristallen Heuvel
- De Bolhoedkachel
- De Mensmachines
- De Steen met Tand
- De Zevenmondeneter
- Het Skelet met Make-Up
- De Prins met Ezelsoren
- Het Mooi Meisje dat Altijd Huilt
- De Heks met Prikkel draad in Haar Hoofd
- Iemand die je graag ziet

Geef alle leerlingen de afbeelding van de muur op de volgende pagina en som de opgelijste personages op. U kan ze luidop aangeven of op het bord schrijven. De leerlingen kiezen een aantal figuren/plaatsen uit en tekenen ze. Ze mogen ook zelf personages/plaatsen verzinnen, een naam geven en die tekenen.

opdracht

AVENTURAS

3. Harmonicaverhaal

Jan Zonder Vrees springt over de muur om nieuwe werelden te verkennen. Voor iedereen is deze wereld anders. Hoe ziet deze wereld er voor jou uit? Wie of wat kom je tegen? Wat gebeurt er? Welke emoties spelen er? Ga je verder met het avontuur? Waar naartoe?

Voor deze opdracht moet het sjabloon op de volgende pagina enkelzijdig uitgeprint worden voor elke leerling.

Bovenaan staat een vraag waarop de leerlingen het antwoord schrijven. Dit antwoord vormt de eerste zin van het verhaal. Dan vouwen de leerlingen het papier om, zodat enkel die eerste zin te zien is. Ze geven het blad door aan de klasgenoot rechts van hen. De leerlingen schrijven nu een vervolg op het verhaal door te antwoorden op de volgende vraag. Daarna vouwen ze het papier weer om, zodat enkel de laatste zin te lezen is, en geven het blad weer door naar rechts. Dit wordt herhaald totdat elke vraag is beantwoord. Op het einde worden alle vragen voorgelezen.

beginzin:

Ooit sprong ik over een muur, op weg naar een nieuwe wereld.

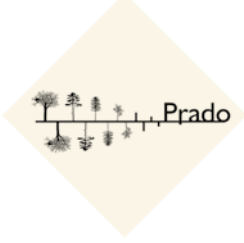
vraag 1: Hoe zag die nieuwe wereld eruit?

vraag 2: Wie kwam je tegen?

vraag 3: Wat deed dit personage?

vraag 4: Hoe voelde je je hierbij?

vraag 5: Waar ging je daarna naartoe?

opdracht

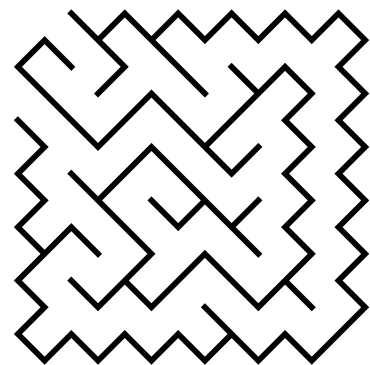
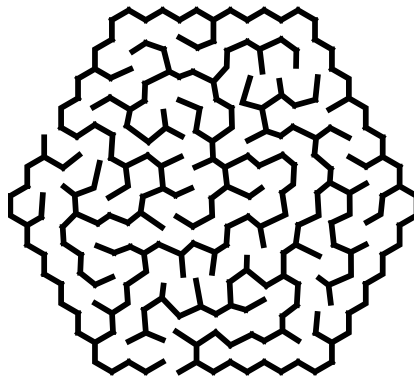
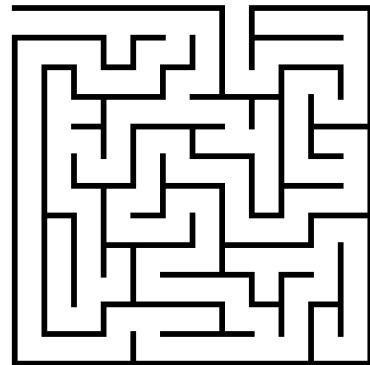
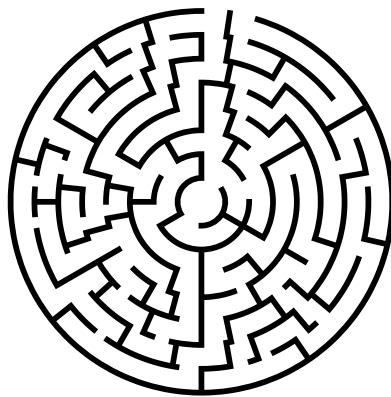
AVENTURAS

4. Het Dromenlabyrint

De avonturen van Jan Zonder Vrees doen ons denken aan dromen, omdat ze zo fantasieerijk zijn. In dromen, zoals in Aventuras, maak je de zotste dingen mee en ontmoet je de vreemdste wezens. Heb jij ook al gekke dromen gehad die je je voor altijd zal blijven herinneren?

Teken in groepjes van 2 à 4 met stoepkrijt een labyrint op de speelplaats. Hoe ziet de ingang eruit? De uitgang? Welke droomplekken (bijvoorbeeld een woestijn, een grot, een oase, een berg, een kamer) vind je op je weg doorheen het labyrint? Welke droomwezens bewonen het doolhof? Geef je ze een naam? Kan je ze ook tekenen?

Ter inspiratie voor het doolhof, geven wij enkele voorbeelden:

AVENTURAS

opdracht

5a. De Kijkdoos (optie 1)

In de voorstelling zijn we allemaal Jan. Iemand die soms bang en soms niet bang is. Jan Zonder Vrees én Bangerik Jan. In deze opdracht maken we een kijkdoos waarin beide Jannen “wonen”.

Deze opdracht loopt over meerdere lessen. Eerst wordt de opdracht toegelicht en denken de leerlingen na over de inhoud en het ontwerp van hun kijkdoos. In de volgende les brengen ze een doos en het nodige knutselmateriaal mee van thuis en wordt de opdracht uitgevoerd. De leerlingen bedenken situaties waarin ze bang zijn en situaties waarin mensen hun moed tonen. Ze verzinnen een scène waarin beide situaties aan bod komen.

Enkele hulpvragen:

- Wat gebeurt er precies?
- Wie is erbij betrokken?
- Waar speelt het af?

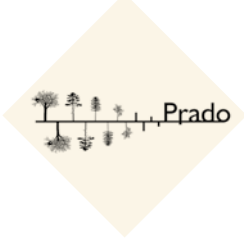
Ze verbeelden deze scène aan de hand van uitgeknipte tekeningen en foto's, maar ook blaadjes, takjes, aarde, houten of plastic figuurtjes, enz. De leerlingen plaatsen of plakken de materialen in de kijkdoos.

Er moet een kijkgaatje gesneden worden uit de doos en een groter gat bovenaan voor de lichtinval. Om veiligheidsredenen is dit best een taak voor de leerkracht.

Voor deze opdracht heb je het volgende nodig:

- doos, bv. een schoendoos
- natuurlijke materialen
- houten of plastic figuurtjes
- foto's
- schaar
- breekmes (enkel voor de leerkracht)
- transparant papier
- kleurstiften
- kleurpotloden
- verf
- kwasten
- lijm
- plakband
- garen (optioneel)
- satéstokjes (optioneel)
- andere versieringen of knutselmateriaal

opdracht

AVENTURAS

5b. De Collage (optie 2)

Het thema van deze opdracht is hetzelfde, maar nu maken de kinderen een collage in plaats van een kijkdoos. De leerlingen verbeelden hun scène aan de hand van uitgeknipte foto's en prenten of zelfgemaakte tekeningen, en plakken deze op een A4-blad. De collages worden in een mooie compositie aan de muur gehangen.

Hiervoor heb je het volgende nodig:

- tijdschriften
- schaar
- lijm
- papier A4-formaat
- tekenpapier
- kleurpotloden
- kleurstiften

